

Uzņēmēji pret "nē", iedzīvotāji

● LINDA KILEVICA

Bļautās, neiedziļinās tēmā, uzdod nekompetentus jautājumus... Bieži vien jaunu uzņēmējdarbības ieceru īstenošana tieši tā novērtē publisko apspriešanu dalībniekus. Savukārt iedzīvotāji negrib ticēt biznesmeņu teiktajam, ka visas vides prasības ievērotas, ja, izejot laukā rūpnieciskā rajonā vai pie ostas, sajūt smakas. Tomēr, vai princips "tikai ne manā pagalmā" noved pie tā, ka kādai nozarei vispār vairs neatrodas vieta? Un vai iespējams balanss starp iedzīvotāju labbūtību un biznesa interesēm?

Investoriem durvis aizveras

Liepājas dome jau izskatījusi iedzīvotāju kolektīvo iesniegumu ar iebildumiem pret SIA "DG Termināls" darbības paplašināšanu, uzsākot gumijas un plastmasas atkritumu pārstrādi. Iesniegums nodots Vides daļai atzinuma sagatavošanai, tam dots laiks līdz 12. aprīlim. Ar kolektīvo iesniegumu savā domē vērsušies arī Dienvidkurzemes novada iedzīvotāji, kuri nevēlas bīstamo atkritumu pārstrādes ražotnes būvniecību poligona "Kīvītes" teritorijā, to tur iecerējusi SIA "VNiMo Services". Deputāti un domes vadība publiski vairākkārt teikuši, ka šī iecere netiks atbalstīta.

"Liepājas teritorijā nav pieļaujama atkritumu dedzināšanas, pārstrādes vai citu tamlīdzīgu iekārtu uzstādīšana. Liepāja vēsturiski ir bijusi rūpniecības centrs un padomju armijas bāze, kas novedis pie tā, ka Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu sarakstā šobrīd Liepājas pilsētā ir reģistrētas 115(!) vietas. Mēs uzskatām, ka Liepājas pilsētā ir jāsakopj jau piesārņotās vietas un nav pieļaujams jauns "A" kategorijas piesārņojums, ja vien to neattaisno kādi īpaši, visas sabiedrības interesēs esoši, apstākļi," teikts iesniegumā, kuru parakstījuši 814 liepānieki.

Diemžēl šis ir viens no spilgtajiem piemēriem, kad netiek ļauts realizēt attīstības projektus, pauž SIA "DG Termināls" valdes loceklis Jānis Millers. "Neatļaujot atbildīgu saimniecisko darbību, redzam daudzus piemērus un tirgus nišas, kur ilgtermiņa investoriem durvis aizveras vai arī investīcijas novirza uz ārvalstīm. Paliēk nišas, kur darbojas tikai pelēkā zona vai melnais tirgus. Tie nav pakļauti ne nodokļu maksāšanai, ne atkritumu aprites likumdošanai, uzskatei, ne arī striktiem noteikumiem. Cilvēki,

neiedziļinoties šajā tēmā, veido savu viedokli, balstoties uz kritiski negatīviem Latvijas pagātnes piemēriem. Tiešs rezultāts tam, ka viedokļi veidojas bez ekspertu iesaistes," norāda J. Millers. Par vides jautājumiem uzņēmējam bažu neesot, jo saskaņojumi ar vides speciālistiem aizņēma četrus gadus. Projekts esot vislabākais risinājums reģionam kopumā ceļā uz enerģijas neitralitāti.

Iedzīvotāju pārstāve Kristīne Dzelme pastāsta, ka piedalījies IVN procedūras izmaiņu apspriešanā un dzirdējusi frāzi, ka sabiedrībai vispār nebūtu jādod iespēja paust viedokli šādos jautājumos. J. Millera izteikums viņa sauc par sausām frāzēm bez tiesiska pamatojuma. "Pierādiet, ko mēs nepareizi darām! Savā kolektīvajā vēstulē balstāmies uz tiesību aktiem, meklējam informāciju zinātniskos rakstos, pētījumos. Bet viņi IVN ziņojumā piemin novecojušas metodes, datus ņem no meteostācijas pilsētas otrā galā. Nav minēts neviens mūsdienīgs pētījums, atsaucas uz ļoti atpakaļejošu periodu. Viņu aprakstītā pirolīze vairs nav jaunākā tehnoloģija," viņa uzskaita.

Bīstams bizness smuks uz papīra

2019. gada rudenī Vides pārraudzības valsts birojs (VPVB) bija izdevis atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējumu (IVN) SIA "eVAN Group" iecerei Liepājā uzsākt izlietoto naftas rūpniecības katalizatoru apstrādi. Jānis Vilnītis, tobrīd esot Liepājas domes priekšsēdētāja amatā, puda pašvaldības kopējo viedokli, ka tā neredzot iespēju ieceri atbalstīt. "Mēs nepiekrītam, jo mums bija sava analīze, teicām, ka redzam ļoti daudz izmešu, kas iet zemē, gaisā un ūdenī. Pateicām stingri, ka domes sēdē zaļo gaismu nedosim," atminas J. Vilnītis.

Patlaban viņš kā viens no trim Liepājas pilsētas domes pārstāvjiem LSEZ valdē ieņem valdes priekšsēdētāja vietnieka amatu, savukārt SIA "DG Termināls" ir LSEZ uzņēmums. Vai, iededzot kādai kompānijai sarkano gaismu, pašvaldība tādējādi kopumā nerada šķēršļus uzņēmējdarbībai, vai tas nav slikts signāls citiem investoriem? J. Vilnītis pauž, ka pati IVN procedūra un tai sekojošā atļaujas došana no pašvaldības puses esot jāpilnveido. "Pirmkārt, lai nopietnam investoram tā nebūtu problēma un šķērslis, lai, izejot IVN novērtējumu, visi riski tiktu izrunāti un sabiedrība savu viedokli būtu pateikusi, un investors jau zinātu, ir viņam zaļā gaisma vai nav. Otrs,

Iedzīvotāju kategoriski iebildumi un protesta akcijas jau vairākus gadus rit paralēli uzņēmēju centieniem uzsākt Grobiņas pagastā bīstamo atkritumu pārstrādi. Tādās pašās domās par šādu biznesu pilsētā ir arī liepānieku simti.

LAURAS VILERTES FOTO

kas svarīgi, – lai kaut kādiem šarlatāniem nebūtu iespējas savu bīstamo biznesu smuki uzlikt uz papīra, kamēr dzīvē nekā tāda

nemaz nav," viņš norāda.

"DG Termināls" strādā Liepājas ostā jau 24 gadus. Kas rada šaubas? Runa esot par pirolīzes

iekārtu, kurā plānots pārstrādāt vecas autoriepas un plastmasu. J. Vilnītis atzīmē, ka ideja jau neesot slikta. >>

ES DOMĀJU TĀ:

VAI JAUNĀS RAŽOTNES IR EKOLOĢISKI DROŠAS?

Laima Laugale – pašnodarbinātā:
– Domāju, jā, jo prasības, cik zinu, ir diezgan stingras.

Manuprāt, nevienu rūpnīcu nemaz nevar atvērt, ja neievēro drošības noteikumus. Latvijā seko vides zaļajam kursam un to ievēro. Vēl jau tas, ka svarīga ir ražojošo uzņēmumu regulāra kontrole. Uzcelt ir viens, bet pārbaudīt, kā strādā ikdienā, pavisam kas cits.

Olga Lisenko – bezdarbniece:
– Cik zinu, tagad Liepājā uzceltas dabai draudzīgas ražotnes. Tās,

ko grib celt no jauna, droši vien arī būs pārbaudītas. Man vairāk rūp, ka, ja investoriem kaut kas nepatiks, viņi šeit esošās rūpnīcas

Kristīne Muska – strādā viesnīcā:
– Jebkurš rūpniecības uzņēmums, cehs dod kaut

kādu piesārņojumu. Nekas nav pilnīgi drošs un pilnīgi ekoloģisks. Pat mūsu dzīvokļi ne. Kurš gan īsti zina, kas ceļos notiek un kā izplatās piesārņojums? Nekas, neviena rūpnīca nav un nevar būt pilnīgi tīra, dabai droša. Vai vides speciālisti kaut ko pārbauda? To es nezinu.

Artis Platgalvis – kurjers:
– Noteikti ne. Mana pieredze, kas gūta, strādājot

vairākās ražotnēs, liecina, ka

grūti izsekot, vai viss notiek droši. Tiek izmantotas dažādas ķīmiskas vielas. Vai tās savāc pietiekami, kur tās paliek utt. Cik tad Latvijā ir to speciālistu, kuri veic kaut kādas pārbaudes ražošanas uzņēmumos? Ļoti maz un nepietiekami.

Sandis – aizputnieks:
– Domāju, ka nevar uzticēties tam, ko dara Latvijā. Gribam, lai šeit būtu demokrātija, bet tās nebūs tikmēr,

kamēr pie varas būs vecie cilvēki no Padomju Savienības laikiem. Ja ir kaut kādi noteikumi, tos apiet. Tas pats, kas ar laukumā uzlikto bruģi. Ir kontrole, kas pārbauda, un virs tās kontroles ir vēl viena kontrole, un galu galā viss tiek apiets. Neviens nav vainīgs. Tāpat ar rūpnīcām un ekonomiku.

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO